

Utbildningsinspektion i Västerbergsskolan, förskoleklass och grundskola årskurserna 1–5

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	3
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Västerbergsskolan den 24 oktober 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Mölndals kommun och Västerbergsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Västerbergsskolan intervjuades elever, lärare, elevhälsoteam, utvecklingsledare, rektorn samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklassen och årskurserna 1–5. Även andra iakttagelser i skolmiljön

och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Västerbergsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	105
Förskoleklass	34
Grundskola	144

Västerbergsskolan är belägen i Bifrostområdet som är ett område med i huvudsak flerfamiljshus. I anslutning till skolan finns ett skogsområde där skolan har inrättat en skolskog.

Eleverna är indelade i åldersblandade klasser. Förskoleklass och årskurs 1, årskurserna 2-3 respektive årskurserna 4-5 bildar klasser. Klasserna ingår i sin tur i tre spår från förskoleklassen till årskurs 5. Förskoleklassens verksamhet är integrerad i skolans totala verksamhet och rapporten är därmed tillämplig även på förskoleklassen.

Av skolans elever är 52 berättigade till modersmål. 49 deltar i undervisning i modersmål. Vid skolan finns en förberedelseklass som har nordvästra skolområdet som upptagningsområde.

Verksamheten vid skolan bedrivs i stor utsträckning i form av temaarbeten som sträcker sig över ett läsår. Tillsammans med Bifrosts förskola bildar Västerbergsskolan Bifrosts Pedagogiska Enhet. Teman och annan pedagogisk planering sker i stor utsträckning gemensamt inom hela Bifrost Pedagogiska Enhet.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Västerbergsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Västerbergsskolan arbetar på ett bra sätt för att eleverna i förskoleklassen och grundskolan skall nå goda kunskapsresultat. Eleverna utvecklar normer och värden som ligger väl i linje med dem som skolan skall främja.

Inspektörerna bedömer att skolans ledning fungerar effektivt för styrning och ledning av verksamheten.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Kvalitetsredovisningen har inte utarbetats under medverkan av eleverna (4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Kommunen bör försäkra sig om att en elevs placering i särskild undervisningsgrupp regelbundet omprövas så att det särskilda stöd som ges till eleven är relevant.
- Västerbergsskolan bör söka ett samarbete med Lindhagaskolan i frågor som rör verksamhetens utformning och progressionen i elevernas lärande.
- Skolan bör på ett mer systematiskt sätt följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.
- Skolan bör försäkra sig om att berörda elever får den undervisning de har rätt till i svenska som andraspråk.
- Skolan måste göra det möjligt för elever och föräldrar att identifiera undervisningen som elevens val.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

I Västerbergsskolan följs elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas uppnåendemål och skolans dokumentation av undervisningens innehåll. Denna dokumentation utgör underlag för bedömningar i elevernas individuella utvecklingsplaner. Skolan genomför årligen de nationella proven i årskurs 5.

Tabell 1. Resultat nationella prov årskurs 5 våren 2006.

Västerbergsskolan	Andel elever (%) som minst uppnått resultatet G
Engelska	95
Matematik	100
Svenska	87

Källa. Skolans kvalitetsredovisning

Det lägre resultatet i svenska förklaras enligt kvalitetsredovisningen av att några elever med annat modersmål inte bedömts klara målen.

Skolan kan inte via dokumentation visa på elevernas kunskapsutveckling men av intervjuer framgår att lärarnas bedömning är att flertalet elever når målen att uppnå i årskurs 5 i samtliga ämnen (angående hem- och konsumentkunskap se avsnitt 3). Inspektörerna bedömer dock att skolan på ett mer systematiskt sätt bör följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Skolan har ett utvecklat arbete kring normer och värden. Inspektörernas bedömning är att eleverna genom detta arbete till stor del utvecklar kvaliteter som är i linje med läroplanens mål.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individan-

passning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Kommunen/huvudmannen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7).

Inspektörerna vill påpeka att det sedan den 15 oktober 2006 finns krav på att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av elever.

Västerbergsskolan har antagit en likabehandlingsplan där skolans förebyggande arbete beskrivs liksom vilka åtgärder skolan skall vidta om diskriminering och kränkande behandling observeras. Inspektörerna har granskat likabehandlingsplanen och funnit att denna bl.a. saknar en översikt över vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan bl.a. av denna anledning inte uppfyller de krav som ställs och att skolan därför måste förändra planen så att denna uppfyller lagens krav.

Inom ramen för det förebyggande arbetet har skolan bl.a., tillsammans med företrädare för eleverna, tagit fram ordningsregler som konkretiserar arbetet för likabehandling. Med hjälp av externa resurser har skolan utbildat kamratstödjare och elever i årskurs 4 och 5 har utbildats i konflikthantering. I intervjuer och samtal uppger eleverna att de är trygga på sin skola och att kränkningar är sällsynta. Eleverna uttrycker dock en viss oro för att utomstående ibland vistas på skolan och att det då kan bli otryggt.

Skolan samverkar med eleverna genom klassråd och elevråd. Elevrådet består av elever från årskurserna 2–5. Elevrådet diskuterar bland annat hur trivseln är på skolan och inköp av material till skolgård och raster. I elevrådets möten deltar rektorn och en fritidspedagog som är sekreterare. Representer för elevrådet uppger i intervjuer att de är nöjda med det inflytande de har genom elevrådet och att de får förklaringar till varför vissa av elevernas önskemål inte kan beaktas. Elevrådsrepresentanterna rapporterar tillbaka till sina respektive klasser om elevrådets verksamhet.

Föräldrar får information från skolan via veckobrev m.m. Skolan har ett brukarråd som har två möten per termin. Brukarrådet är ett diskussionsforum där föräldrar och personal möts. Information om sina barns utveckling och lärande ges genom den skoldagbok som eleverna har och genom regelbundna utveck-

lingssamtal. De föräldrar som inspektörerna intervjuar uttrycker att de i huvudsak är nöjda med sina barns skola.

Västerbergsskolan har upprättat en arbetsplan för det pedagogiska arbetet vid skolan. Planen innefattar områdena språk och kommunikation, social kompetens samt inflytande och delaktighet. Undervisningen sker som tidigare redovisats i stor utsträckning i form av tematiska studier och eleverna arbetar en stor del av sin skoltid inom ramen för temat. Temat är gemensamt för hela skolan och eleverna ges uppgifter inom temat utifrån sin ålder och mognad. Enligt lärarna sätter de ramar för arbetet men inom dessa ramar är eleverna med och bestämmer om utförande av respektive uppgift. Eleverna säger i intervjuer att undervisningen är varierad och att de har inflytande över sitt lärande.

För elever i behov av särskilda stödåtgärder upprättas åtgärdsprogram. Skolan har utarbetat rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilda stödåtgärder och för att erbjuda ett relevant stöd. De åtgärdsprogram som inspektörerna har tagit del av visar på att verksamheten anpassas på ett sätt som skolan bedömer underlättar för den aktuella eleven att nå målen med undervisningen. Sätten att ge stöd är också varierade och anpassade till eleven. Inspektörerna vill ändå påpeka att från och med den 1 juli 2006 har införts förändringar i bland annat grundskoleförordningen avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvar har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn skall se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder.

Vid skolan finns en förberedelseklass som har elever från nordvästra skolområdet. Rektorn vid Västerbergsskolan är rektor för dessa elever när de placerats i förberedelseklassen. Eleverna har en "hemklass" vid skolan. För elever i förberedelseklassen fattas beslut om placering i särskild undervisningsgrupp av rektorn för Västerbergsskolan. För placering av elever i särskild undervisningsgrupp skall finnas särskilda skäl. Vid inspektionen finns elever i förberedelseklassen som gått mer än tre läsår i denna klass. Inspektörerna bedömer därför att kommunen bör försäkra sig om att en elevs placering i särskild undervisningsgrupp regelbundet omprövas så att det särskilda stöd som ges till eleven är relevant och att placeringen är relevant.

Skolan dokumenterar undervisningens innehåll utifrån kursplanernas uppnåendemål. Dokumentation används sedan som underlag för elevernas individuella utvecklingsplaner. Av de individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av framgår att skolan i dessa dokumenterar elevens och pedagogens uppfattning om elevens starka sidor och vad eleven behöver utveckla samt en överenskommelse om de mål eleven skall arbeta för att uppnå. Eleverna gör också en självskattning av bl.a. sin kunskapsutveckling baserad på respektive ämne. Skolan arbetar, enligt inspektörernas bedömning, i linje med Skolverkets allmänna råd angående individuella utvecklingsplaner.

Elever som fortsätter sin skolgång i den kommunala grundskolan efter årskurs 5 hänvisas i första hand till Lindhagaskolan. Något systematiserat samarbete kring verksamhetens utformning eller progressionen i elevernas lärande förekommer inte mellan Västerbergsskolan och Lindhagaskolan. Inspektörerna bedömer att Västerbergsskolan bör söka ett samarbete med Lindhagaskolan i dessa frågor.

Västerbergsskolan upprättar en årlig kvalitetsredovisning. I denna utvärderas verksamheten utifrån nationella och lokala mål. Respektive arbetslag utvärderar

sin verksamhet utifrån den verksamhetsplan som upprättats och redovisar enligt en upprättad mall. Arbetslagens redovisning bildar underlag för enhetens kvalitetsredovisning. Kvalitetsredovisningen har dock inte utarbetats under medverkan av elever och därmed uppfylls inte kraven i förordningen.

Skolans ledning består av rektorn. Rektorn är utbildad förskollärare och går för närvarande den statliga rektorsutbildningen. Rektorn upplevs av lärare och övrig personal som förtrogen med verksamheten.

Som tidigare nämnts arbetar Västerbergsskolan och Bifrosts förskola i ett nära samarbete inom ramen för det man kallar Bifrost Pedagogiska Enhet. Rektorn för Västerbergsskolan och rektorn för Bifrosts förskola har etablerat ett nära samarbete kring den pedagogiska verksamheten vid de båda enheterna. Rektorn för förskolan har dock inget formellt uppdrag vid Västerbergsskolan.

Vid skolan finns också en lärare med uppdrag att vara utvecklingsledare. Utvecklingsledaren handleder lärare och stödjer vid utvärderingar.

Inspektörerna bedömer att skolans ledning fungerar effektivt för styrning och ledning av verksamheten.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

I Västerbergsskolan erbjuds undervisning i modersmål och svenska som andraspråk till elever som har rätt till detta. Undervisningen i modersmål är i regel förlagd efter den ordinarie skoldagens slut och ibland vid en annan skola. Enligt den ansvariga läraren i svenska som andraspråk får de berörda eleverna inte undervisning i svenska som andraspråk i tillräcklig omfattning. Inspektörerna konstaterar att undervisning i svenska som andraspråk är ett viktigt redskap för språkutvecklingen hos elever med annat modersmål. Inspektörerna vill också påpeka att svenska som andraspråk utgör ett eget ämne med egen kursplan och inte kan betraktas som ett stöd i ämnet svenska. Skolan bör försäkra sig om att de berörda eleverna får den undervisning de har rätt till.

I Västerbergsskolan genomförs elevens val under begränsade perioder och i huvudsak inom ramen för temaarbeten. De intervjuade eleverna har ingen kännedom om begreppet elevens val och är inte medvetna om att de har möjlighet att välja att bredda eller fördjupa sina kunskaper inom ett eller flera områden. Inspektörerna bedömer att skolan måste göra det möjligt för elever och föräldrar att identifiera undervisningen som elevens val.

Skolan har 11,35 lärartjänster, 6,46 fritidspedagoger och 1,34 förskollärare. Antalet lärare per 100 elever var 2006 6,8 enligt skolans kvalitetsredovisning. Genomsnittet i riket när det gäller antal lärare per 100 elever i skolor med elever i årskurserna 1–9 är 8,0 2005 enligt Skolverkets statistik.

Lärarna vid Västerbergsskolan har i hög utsträckning utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Det förekommer att lärare byter grupper med varandra för att öka samstämmigheten mellan den egna kompetensen och den aktuella undervisningen.

Skolans inre miljöer, läromedel och övrig utrustning är ändamålsenlig.

Datum	Ort
2007-05-09	Göteborg

Bosse Jersenius

Lena von Platen